

Kristjan Kongi: haiglaapteekri töö on väga mitmekesine ja huvitav

Tänu COVID-19-kriisile mõistsime ka ise paremini, kui oluline lüli on haiglas apteek, ütleb kaheksa aastat Põhja-Eesti Regionaalhaigla apteeki juhatanud Kristjan Kongi.

MADE MARIA LAAS

Med24 toimetaja

Milline on apteegi roll haiglas?

See sõltub haigla suurusest ja apteegist, aga üks meie põhiroll on haigla varustamine ravimitega ja nende hankimine. Samuti haldame ja jagame ravimitega kaasnevat infot ja nõustame kolleege, koostame ravimialaseid juhendeid ja infomaterjale.

Meie apteek ka valmistab ravimeid, nii aseptilisi kui ka mittesteriilseid – see on väga suur töö. Samuti tegeleme kliiniliste ravimiuuringutega.

Mis on peamine erinevus võrreldes üldapteegiga?

Kõige suurem erinevus on see, et me ei müü ega väljasta ravimeid patsientidele ega kohtu nendega näost näkku. Üks suur erinevus on, et meil on väga suur ravimite valmistamise osakaal, mida jaepoolel väga palju ei ole, kui jätta kõrvale mõned üksikud apteegid, mis valmistavad mittesteriilseid ravimeid.

Milline on apteegi koostöö haigla osakondadega?

Suhtleme iga päev nii ravimite info, väljastamise kui ka valmistamise küsimustes: menetleme tellimusi, nõustame kolleege jne. See on igapäevane tihe koostöö kõigi haigla osakondade, sh iga osakonna õdede ja arstidega.

Haiglas on olemas ravimiformular: kokkuleppeline nimekiri ravimitest, mida saab kasutada. Kui mõni vajaminev ravim jääb sellest väljapoole, küsitakse meilt samuti nõu.

Meie apteegis töötab ka kaks kliinilist proviisorit, kes konsulteerivad näiteks intensiivravi- või psühhiaatriaosakonnas, aga vajadusel ka teistes osakondades.

Miks peate ravimeid valmistama?

Kui rääkida mittesteriilsetest ravimitest, siis võib põhjuseks olla, et ei ole sobivat ravimit, mistõttu tuleb valmistades leida alternatiiv.

Meie üks suur tööloik on aga keemia- ja bioloogiliste ravimite manustamiseks ettevalmistamine. Esiteks on need potentsiaalselt ohtlikud ravimid ja teiseks on väga tähtis nende ravimite kvaliteet. Üldise kvaliteedi tagamiseks valmistab meie apteek need ravimid ette patsiendipõhiselt. Seega on kvaliteet ja ohutus siin peamised märksõnad.

Milliste erialade jaoks tuleb rohkem ravimeid teha?

Mittesteriilseid ravimeid kasutab kogu haigla. Aseptiliselt valmistatud ravimeid teeme rohkem onkoloogilistele patsientidele. Palju ravimeid valmistame ka erinevate sisehaiguste, näiteks reumatoloogiliste jt haiguste raviks.

Teie haigla on niivõrd suur, kuidas teie apteegi töö on korraldatud?

Nii meie haigla kui ka haiglaapteek on Eesti üks suuremaid. Kogused ja mahud on arvestatavad, seepärast on apteekri üks ülesanne ka jälgida, et ravimid ei aeguks.

Apteegi töö on nagu kogu haiglalgi – toimetame esmaspäevast reedeni kel-

la kaheksast neljani, lisaks on meil ööpäev läbi olemas valveringi proviisor, kes on valmis apteegiteenust pakkuma töövälisel ajal.

Praegu töötab meil 26 inimest, kellest 11 on proviisorid, 7 farmatseudid ja 8 abilisid-assistendid. Proviisorite hulgas, nagu märkisin, on ka kaks kliinilist proviisorit.

Kas täidate alati tellimuse või juhtub ka, et ravimit pole võimalik väljastada?

Ikka võib juhtuda. Mõnda ravimit ei pruugi olla või on see alles saabumas. Siis tuleb vastavalt olukorrale need küsimused lahendada. Kuna meie üks põhiülesanne on tagada haigla toimepidevus ja varustamine ravimitega, siis me ei saa lubada seda, et me ei saa tellimusi jooksvalt täita. Aga aeg-ajalt on ka seda juhtunud.

Miks te tegelete ravimiuuringutega?

Kui ravimid on alles arendamisjärgus, tuleb neid enne müügiloo saamist uurida, et need oleksid ohutud ja efektiivsed. Haiglas läbiviidavate ravimiuuringute meeskonda kuulub ka apteeker. Apteeker tegeleb kõigega, mis puudutab ravimite käitlemist alates vastuvõtust, kontrollist, säilitamisest kuni valmistamiseni, mõnel juhul tegeleb ka pimendamisprotsesside ja muuga. Eesmärk on tagada ravimiuuringu kvaliteet.

Me osaleme peamiselt uuringutes, kus ravim on juba välja töötatud ja pärast uuringu läbiviimist taotletakse kas müügiluba või näiteks ravimi uut näidustust. Ise me ravimeid välja ei tööta.

Kas on erialasid, kus tehakse rohkem uuringuid?

Kliinilisi ravimiuuringuid on meie majas rohkem onkoloogias ja siseerialadel, kuid tehakse ka infektsioon- ja psühhiaatriliste haiguste ravimiuuringuid. Arvestades haigla suurust on spekter päris lai, aga väga palju on uuringuid tõesti just onkoloogias ja hematoloogias.

Kui tihti jõuavad haiglasse uusimad ravimid?

Ühelt poolt jõuavad meile uuemad ravimid siis, kui need kantakse haigekassa tervishoiuteenuste loetelusse, teine variant on varajaste turuletuleku programme kaudu. Kõik muu on vajaduspõhine – vastavalt vajadusele oleme valmis hankima ka kõige uuemaid ravimeid.

“Kliinilisi ravimiuuringuid on meie majas rohkem onkoloogias ja siseerialadel, kuid tehakse ka infektsioon- ja psühhiaatriliste haiguste ravimiuuringuid.

Mis vallas tehakse praegu suuri ravimiarendustöid?

Kui viimase paari aasta fooni vaadata, siis kindlasti on COVID üks suur valdkond, kus on turule tulnud näiteks vaktsiinid. Onkoloogia ja hematoloogia on erialad, kus toimub hästi palju uuringuid ja kus valmistatakse turuletulekuks ette uudseid ravimeid. Vaikselt tegutsetakse ka muudel erialadel.

Kui üldapteegis on ühe toimeainega ravimeid palju, siis kuidas on haiglas – kas ibuprofeeni või paratsetamooli on ainult ühte tüüpi?

Jah, meil on haiglas kasutatavate toimeainete nimekiri ja vastavalt riigihanketele me neid tooteid ostame, on see siis üks kindel paratsetamool või mõni muu ravim. Ostame ühte ravimpreparaati ja kasutame seda terve hankeperioodi jooksul.

Lisaks ravimite nimekirja haldamisele on apteegi roll ka haigla ravimipoliitika elluviimine. Eelmisel aastal võeti meil vastu uus ravimipoliitika raamdokument, kus on välja toodud, mis alustel ja milliseid ravimeid kasutame ning kuidas nendega toimetame, dokumenteerime jne. Kuidas tegutseme, kui on nimekirjaväline ravim, kuidas käitleme patsiendi kaasavõetud ravimeid või kas tohime anda patsiendile ravimeid koju kaasa.

Kuidas sellega on, kas võite kaasa anda?

Haiglast patsiendile eriti ravimeid kaasa ei anta, kuna haigla ja ambulatoorselt väljakirjutatud ravimite rahastamine on erinev. Vajadusel siiski oleme ravimeid ka patsiendile kaasa andnud, aga see on tõesti vajaduspõhine ja erandlik ega hõlma tervet ravikuuri.

Meie töö on ikkagi varustada patsienti ravimitega, mida tal on vaja haiglas. Koduseks raviks kirjutab retsepti arst.

Mis on regionaalhaigla apteegi omapära võrreldes teiste Eesti haiglaapteekidega?

Kindlasti ravimite valmistamine, kliinilised uuringud ja see, et meil töötavad kliinilised proviisorid. Arvan, et oleme väga sarnased Tartu Ülikooli Kliinikumi apteegiga, kus on samad ülesanded ja mahud.

Peaaegu igas Eesti haiglas on apteek, mõned üksikud erandid välja arvatud. Igas haiglas peaks see olema – kui mitte apteek, siis vähemalt apteeker, kes tegeleb ravimiinfo jm vajalikuga.

Eestis on ka haiglaapteekrite selts, mille juhatusse kuulute. Mis on selle põhilised tegevus- alad?

Selts koondab Eestis haiglafarmaat-
sia alal tegutsevaid või sellest huvitatud
inimesi. Üks seltsi eesmärk on koolita-
mine, haiglafarmaatia arendamine ja
kindlasti ka meie haiglas töötavate kol-
leegide pädevuse hindamine.

Meil oli äsja iga-aastane haigla-
apteekide seltsi kevadkonverents, meil
toimuvad erinevad teabepäevad. Selts
töötab välja ka ühtseid juhendeid, mis
kehtivad kõigis Eesti haiglaapteekides.
Selts ja osa inimesi panustavad ka koos-
töösse Euroopa erialade organisatsioonidega.

Haiglaapteekrite suhtlus käib aga
nii seltsi tasemel kui ka igapäevaselt
kolleegide vahel – vahetame infot ja ai-
tame üksteist.

“Noored võiksid sellest tööst huvituda, sest kuigi kohati on pingeline, on haiglas väga huvitav ja mitmekesine töö.

Kuidas COVID-19-kriis teie apteegi tööd mõjutas?

Ühest küljest tuli meil nagu kogu
ühiskonnal uue olukorraga harju-
da. Igapäevase töö mõttes hakkasime
suuremat tähelepanu pöörama oma
toimepidevuse suurendamisele: moo-
dustasime COVID-laovarud, mida regu-
laarselt monitoorime.

Hakkasime sellealasel suhtlemis-
ka tervise- ja ravimiametiga ning Põhja
meditsiinistaabiga. Regionaalhaigla ap-
teek on korraldanud terviseametist saa-
detud ravimite ja kiirtestide jagamist ja
logistikat Põhja-Eestis. Meie roll oli ta-
gada, et ravimeid oleks piisavas kogu-
ses, tarned toimiksid jne. Oleme olnud
ka nõustaja rollis, pakkudes vajadusel
infot.

Aga loomulikult on ka meie inime-
sed COVID-19-sse haigestunud, mis-
tõttu oleme pidanud oma tööd ümber

korraldama. Kohati on olnud rohkem
stressi ja kogu kollektiivil väga pingeli-
si hetki.

Oleme kõigega siiski hästi hak-
kama saanud ja võib-olla tänu sellele
kriisile ka rohkem mõistnud, et ole-
me haiglas oluline lüli, mitte ainult ko-
roona mõttes, aga üldiselt. Kõik, mis
puudutab ravimit, on apteekri pärus-
maa. Arvan, et oskame seda tööd hästi
teha.

Millised on teie töös suuremad rõõmud ja mured?

Rõõmud on igapäevased väikesed
kordaminekud. See, et suudame oma
tööd paindlikult korraldada: alates sel-
lest, et meie onkoloogilistel patsientidel
on ravimid ettevalmistatud, kuni selle-
ni, et inimesed panustavad eriala aren-
gusse, õpetavad tudengeid, nõustavad
osakondades õdesid jne.

Arvestades haigla ja apteegi suurust,
otsime me ka inimesi tööle. Kohati on
õige inimese leidmine väga pikk prot-
sess. Eks koroona-aeg on näidanud ka
seda, et meie ruumiplaneering ei ole
kõige õnnestunud, eriti suurenenud
laoseisude hoidmiseks.

Meil töötavad aga väga koge-
nud inimesed, kes suudavad erinevate
probleemidega tegeleda, sest omavad
pikaaegseid teadmisi. Meie inimesed
on väga tublid ja oskavad täita mitme-
külgseid ülesandeid ja rolle.

Haiglaapteekriks ei saa ju kuskil õp-
pida, väljaõpe toimub kohapeal. Nii olen
ka ise kunagi siia tulnud ja õppinud ning
ennast edasi arendanud. Noored võiksid
sellest tööst huvituda, sest kuigi kohati
on pingeline, on haiglas väga huvitav ja
mitmekesine töö.

Lastehaigla tunnustas teid sellel aastal laste ravi(mite) heaks antud aja ja teadmiste eest. Hematoloogia-onkoloogia osakonna pere märkis, et olete soe ja osavõtlik kolleeg, kes ulatab varmselt abikäe ja leiab lahenduse igale probleemile. Miks te enda arvates kolleegi-preemia saite?

Lastehaiglas on meil tihe koos-
töö keemiaravimite vallas: üritame
seda teha nii hästi, kui oskame. Selle
töö taga on aga meeskond, üksinda ei
ole ma seda teinud. Tunnustus on väga
suur au ja arvan, et meie tööd on siin
märgatud.